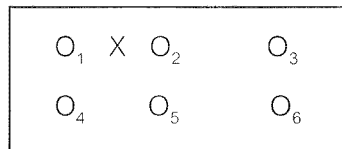

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลองและมีการติดตามผล 2 เดือน (The pretest and posttest control group design with 2-month follow up)

- O₁ หมายถึง การประเมิน ความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนิสิตก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัยของกลุ่มทดลอง
- O₂ และ O₃ หมายถึง การประเมิน ความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนิสิตหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม และ 2 เดือนหลังโครงการฯ ของกลุ่มทดลอง
- O₄, O₅ และ O₆ หมายถึง การประเมิน ความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนิสิตก่อน หลัง และ 2 เดือนหลังเข้าร่วมโครงการวิจัยของกลุ่มควบคุม
- X หมายถึง โปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับโดยผู้นำเพื่อน

กลุ่มทดลอง เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าร่วมโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับโดยผู้นำเพื่อน

กลุ่มควบคุม เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองเพื่อป้องกัน
ใช้หวัด 2009

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิตทั้งเพศหญิงและชาย ที่ศึกษาในคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

1. นิสิตที่เป็นผู้นำเพื่อน (Peer leaders) เป็นนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตทั้งเพศหญิงและชาย ที่ศึกษาในคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพศศาสตร์ สุขภาพ ภาคต้น ปีการศึกษา 2553 จำนวน 70 คน
2. นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (Participants/subjects) เป็นนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตทั้งเพศหญิงและชาย ที่ศึกษาในคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 200 คน กลุ่มควบคุม 200 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจทดสอบ (Cohen, 1988) เพื่อให้มีอำนาจทดสอบที่ 80% ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในการพบอัตราความแตกต่างของอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ (Odds Ratio) เป็น 0.8 และอัตราการมีเพศสัมพันธ์เป็น 18% (Thato, Jenkins and Dusitsin, 2008) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยกลุ่มละ 200 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลอง 226 คน กลุ่มควบคุม 209 คน ทั้งนี้ในระยะติดตามผล สามารถติดตามกลุ่มทดลองได้ 163 คน (72%) กลุ่มควบคุม 161 คน (77%)

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง นิสิตผู้นำเพื่อนเป็นผู้ไปเชิญชวนนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามกำหนดให้เข้าร่วมการศึกษา โดยอธิบายรายละเอียดของโครงการตามข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากร หากนิสิตยินยอมและสนใจเข้าร่วมโครงการ นิสิตผู้นำเพื่อนให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างเห็นต้นหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยนิสิตผู้นำเพื่อนแต่ละคน ได้เชิญชวนนิสิตกลุ่มตัวอย่าง 6 คน (ชาย 3 คน หญิง 3 คน) ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 3 คน ทั้งนี้ การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยเป็นไปโดยสมัครใจ และนิสิตสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับ

สถานที่ทำการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง** ได้แก่ โปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับโดยผู้นำเพื่อนและการสร้างเครือข่ายเพื่อนจุฬาร่วมป้องกันโรค ที่มีการจัดกิจกรรมกลุ่ม 1 ครั้ง เป็นเวลา 3 ชั่วโมง และมีการศึกษาดูงาน ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี โดยมีการดำเนินกิจกรรมตาม “คู่มือการดำเนินกิจกรรม” ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามทฤษฎี IMB Model จำนวน 3 บทเรียน คือ

บทเรียนที่ 1 การให้ข้อมูลผ่านสื่อภาพยนตร์เรื่องสั้นของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในเรื่อง 1.1 กลไกการติดต่อและพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ 1.2 การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างเหมาะสม

บทเรียนที่ 2 การสร้างแรงจูงใจในการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วย

2.1 การปรับทัศนคติส่วนบุคคล ด้วยการส่งเสริมการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรง/ผลกระทบของโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประโยชน์/อุปสรรคของการใช้ถุงยางอนามัย และความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและถุงยางอนามัย การปรับทัศนคติส่วนบุคคลดำเนินการผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงจากภาพยนตร์เรื่องสั้น การอภิปรายกลุ่ม และการศึกษาจากชีวิตจริงของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ซึ่งนิสิตได้สัมผัสพหุคูณและเรียนรู้จากประสบการณ์ของครูชีวิตที่ได้ดำเนินชีวิตผิดพลาดจนส่งผลให้ติดเชื้อเอชไอวี

2.2 การปรับบรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน (Peer social norm) เป็นการส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อการไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและหากตัดสินใจจะมีก็ต้องมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย และส่งเสริมทัศนคติเชิงลบต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการมีคู่นอนหลายคน ดำเนินการผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงจากภาพยนตร์เรื่องสั้น การอภิปรายกลุ่ม และการหาข้อสรุปร่วมกัน

บทเรียนที่ 3 การพัฒนาทักษะในการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วย ทักษะการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์/การออกจากสถานการณ์ ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อใช้ถุงยางอนามัย และทักษะการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้อง ดำเนินการผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงจากภาพยนตร์เรื่องสั้น การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกทักษะ และการหาข้อสรุปร่วมกัน

การตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบ กระชับโดยผู้นำเพื่อนและการสร้างเครือข่ายเพื่อนจุฬาร่วมป้องกันโรค ผู้ร่วมวิจัย (Dr. Fisher) เป็นผู้พัฒนาทฤษฎี IBM Model จึงเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระของโปรแกรมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญไทยจำนวน 3 คน ในการตรวจสอบความเข้าใจได้ของภาษา และความเหมาะสมของกิจกรรม

ผลการตรวจสอบโปรแกรมตาม *คู่มือการจัดกิจกรรม เรียนรู้ เข้าใจ ปลอดภัยจากเอดส์* จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน พบว่า โปรแกรมมีเนื้อหาที่ถูกต้องและครอบคลุม กิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- ให้เพิ่มเนื้อหาของช่องทางการติดต่อของเชื้อไวรัส เอชไอวี ทางเลือด ว่าสามารถติดได้จากการใช้มีดโกน กรรไกรตัดเล็บ และจากการสัก
- ในการอภิปรายกลุ่มสำหรับเพศชายที่มีการสมมติสถานการณ์ “หากท่านติดเอดส์ ท่านจะทำอย่างไร และปัญหานี้ส่งผลกระทบต่ออนาคตของท่านอย่างไร” ให้เพิ่มว่า การมีเพศสัมพันธ์กับสาวสวยเมื่อ 2-3 ปี ที่แล้วไม่ได้มีการใช้ถุงยางอนามัย

- การฝึกปฏิบัติการใช้ถุงยางอนามัย ให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้ทดลองใส่จริงกับ Model อวัยวะเพศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการสอบถามข้อมูล เช่น เพศ อายุ ชั้นปี คณะ รสนิยมทางเพศ ประสบการณ์ทางเพศ อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เป็นต้น

2.2 แบบประเมินความรู้ (Information) ของ Misovich, Fisher and Fisher (1998) ที่ประเมินเกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert scale ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การคิดคะแนนสำหรับข้อที่ถูกต้องหากตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วย ให้ 1 คะแนน ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 0 คะแนน คะแนนอยู่ในช่วง 0-33 คะแนนมากหมายถึง มีความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาก แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .70

แบบประเมินความรู้มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 79% อย่างไรก็ตาม แบบประเมินความรู้ต้นฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 33 ข้อ ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ผู้วิจัยพิจารณาตัดแบบสอบถามให้สั้นลงเพื่อลดเวลาในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออกไปจำนวน 8 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามจำนวน 25 ข้อคำถาม ทั้งนี้ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .74

2.3 แบบประเมินแรงจูงใจ (Motivation) ของ Misovich, Fisher and Fisher (1998) ประกอบด้วย การประเมินใน 3 มิติ คือ

2.3.1 ทศนคติต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม ที่แต่ละข้อคำถามมีลักษณะของคำตอบเป็น Semantic differential scale 3 ด้าน คือ ดีมาก (1 คะแนน) ถึง เลวมาก (5 คะแนน) น่าเกลียดมาก (5 คะแนน) ถึง สวยงามมาก(1 คะแนน) และ น่าพอใจมาก (1 คะแนน) ถึง ไม่น่าพอใจมาก (5 คะแนน) คะแนนรวมน้อย หมายถึง มีทัศนคติที่ดีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .86

แบบประเมินทัศนคติต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 100% อย่างไรก็ตาม แบบประเมินทัศนคติต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ต้นฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ผู้วิจัยพิจารณาตัดแบบสอบถามให้สั้นลงเพื่อลดเวลาในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อคำถามที่เป็นทัศนคติเกี่ยวกับการตรวจเลือดของตนเองและคู่ออกไปจำนวน 2 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามจำนวน 6 ข้อคำถาม ทั้งนี้ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .92

2.3.2 การประเมินการรับรู้บรรทัดฐาน (Subjective norms) ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม ที่ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert scale ตั้งแต่ เป็นจริงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ถึง ไม่เป็นจริงอย่างยิ่ง (5 คะแนน) คะแนนน้อย หมายถึง มีการรับรู้ว่าคุณค่าที่สำคัญให้การสนับสนุนการป้องกันการโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูง แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .87

แบบประเมินการรับรู้บรรทัดฐาน (Subjective norms) มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 100% อย่างไรก็ตาม แบบประเมินการรับรู้บรรทัดฐานต้นฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ผู้วิจัยพิจารณาตัดแบบสอบถามให้สั้นลงเพื่อลดเวลาในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อคำถามที่เป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับการตรวจเลือดของตนเองและคู่ออกไปจำนวน 2 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามจำนวน 6 ข้อคำถาม ทั้งนี้ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .85

2.3.3 การประเมินความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Intention to perform HIV/STI preventative behaviors) ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม ที่ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert scale ตั้งแต่ เป็นไปได้อย่างยิ่ง (1 คะแนน) ถึง เป็นไปไม่ได้อย่างยิ่ง (5 คะแนน) คะแนนน้อย หมายถึง มีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูง แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .80

แบบประเมินความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Intention to perform HIV/STI preventative behaviors) มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 100% อย่างไรก็ตาม แบบประเมินความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมต้นฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ผู้วิจัยพิจารณาตัดแบบสอบถามให้สั้นลงเพื่อลดเวลาในการตอบแบบสอบถามของกลุ่ม

ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อคำถามที่เป็นความตั้งใจในการไปตรวจเลือดของตนเองและคู่ออกไปจำนวน 2 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามจำนวน 6 ข้อคำถาม ทั้งนี้ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .84

2.4 แบบประเมินทักษะ (Behavioral skills) ประเมินโดย

2.4.1 การประเมินความยากลำบากในการกระทำพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ (Perceived difficulty of AIDS prevention behaviors) ประกอบด้วย 7 ข้อคำถาม ที่ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert scale ตั้งแต่ ยากมาก (1 คะแนน) ถึง ง่าย (5 คะแนน) คะแนนมาก หมายถึง มีความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์สูง แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .74

แบบประเมินความยากลำบากในการกระทำพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 85.7% ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .82

2.4.2 การประเมินการรับรู้ประสิทธิภาพของตนในการกระทำพฤติกรรมการป้องกัน (Perceived effectiveness at being able to perform preventative behavior) โดยใช้แบบประเมินของ Misovich, Fisher and Fisher (1998) ประกอบด้วย 10 ข้อคำถาม ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert scale ตั้งแต่ มีประสิทธิภาพมาก (1 คะแนน) ถึง ไม่มีประสิทธิภาพ (5 คะแนน) คะแนนน้อย หมายถึง มีการรับรู้ถึงประสิทธิภาพของตนเองในการกระทำพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูง แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .88

แบบประเมินการรับรู้ประสิทธิภาพของตนในการกระทำพฤติกรรมการป้องกัน มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 100% ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .89

2.5 แบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Preventative behaviors) ที่สอบถามถึงพฤติกรรมในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ประเมินโดยแบบวัดของ Misovich, Fisher and Fisher (1998) ที่ประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม คำตอบเป็นแบบ Rating scale ตั้งแต่ กระทำอย่างสม่ำเสมอ (4 คะแนน) ถึง ไม่ได้กระทำเลย (1 คะแนน) คะแนนมากหมายถึง มีการการกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูง แบบประเมินต้นฉบับที่นำไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีค่าค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .98

แบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 100% ผลของการหาความเชื่อมั่นด้วยการประเมินความสอดคล้องภายในได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ .76

แบบสอบถามฉบับภาษาอังกฤษทุกชุดถูกแปลเป็นภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการแปลแบบย้อนกลับ (Back translation) โดยผู้เชี่ยวชาญ 2 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาและการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แล้วจึงดำเนินการหาความเที่ยงของการแปลโดยการหาความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (สัจจา ทาโต, 2549) จากนั้น นำเครื่องมือทุกชิ้นไปตรวจสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความสอดคล้องภายใน (Cronbach's alpha coefficients) ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้นำเพื่อน ประกอบด้วย

แบบวัดความพึงพอใจในการเป็นผู้นำเพื่อน (Peer-led satisfaction) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อคำถามที่ประเมินถึงความรู้สึกพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการวิจัยในด้าน บทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วม และประโยชน์ของโครงการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ คำตอบเป็นแบบ Likert scale ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4 คะแนน) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) คะแนนมากหมายถึง มีการความพึงพอใจในการเป็นผู้นำเพื่อนสูง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามมีดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ .90 และมีความสอดคล้องภายในด้วยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha ได้เท่ากับ .86

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ทำหนังสือแจ้งคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อขออนุญาตใช้สถานที่ในการดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล
3. เมื่อเปิดเทอมต้น ปีการศึกษา 2553 ผู้วิจัยแจ้งให้นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพศศาสตร์ สุขภาพ จำนวน 70 คน ได้ทราบถึงรายละเอียดโดยสังเขปของการวิจัย บทบาทของนิสิต และการมอบหมายงานที่ต้องเป็นผู้นำเพื่อน (Peer leader) ในงานวิจัยนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการมอบหมายงานในรายวิชาเพศศาสตร์สุขภาพ (โดยปกติก็มีการมอบหมายงานในลักษณะนี้อยู่แล้ว เพียงแต่ไม่ได้ทำเป็นงานวิจัยเท่านั้น) ซึ่งผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยการแจ้งให้นิสิตทราบว่า หากนิสิตไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการวิจัย นิสิตสามารถย้ายไปเรียนตอนเรียนอื่นหรือลงทะเบียนเรียนตอนเรียนนี้ได้ ในเทอมต่อไป

4. การเตรียมความพร้อมของผู้นำเพื่อน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้นำเพื่อนทราบถึงรายละเอียดของโครงการวิจัย กำหนดการของโครงการ บทบาท หน้าที่ และการมอบหมายงาน

4.2 ผู้นำเพื่อนเตรียมความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยการเรียนตามเนื้อหาของรายวิชาเพศศาสตร์สุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบสอนทั้งรายวิชา จนถึงสัปดาห์ที่ 12 ของการเรียนการสอนจึงดำเนินการทดลอง

4.3 ผู้นำเพื่อนฝึกปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตาม “คู่มือการดำเนินกิจกรรม” ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยแบ่งผู้นำเพื่อนเป็นกลุ่มๆ ละ 10 คน ที่องค์ประกอบของกลุ่มมีความหลากหลายในด้านคณะ เพศ และชั้นปี โดยฝึกดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนก่อนดำเนินการจริง 1 สัปดาห์ โดยมีผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อนให้การประเมินและให้ข้อเสนอแนะ

5. ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยผู้นำเพื่อน ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมวิจัย จัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการสุ่ม โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 15 คน แยกตามเพศ จากนั้น ผู้วิจัยให้ผู้นำเพื่อนประเมิน ความรู้ แรงจูงใจ ทักษะความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Pre test) ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนดำเนินการทดลอง

6. กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้นำเพื่อน ตามคู่มือ “การดำเนินกิจกรรม” จำนวน 1 ครั้ง เป็นเวลา 2.30 ชม. ที่ครอบคลุมสาระ 3 บทเรียน ผู้นำเพื่อนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มละ 10 คน) ดำเนินกิจกรรมที่คณะพยาบาลศาสตร์ กลุ่มละ 2 ครั้ง โดยแยกตามเพศของนิสิตกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้นำเพื่อนที่เป็นคนดำเนินกิจกรรมเป็นเพศเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง และมีการนัดหมายวันเวลาในการเดินทางไปเรียนรู้จากครูชีวิต ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี คือ วันเสาร์และอาทิตย์ที่ 4 และ 5 กันยายน 2553 โดยผู้นำเพื่อนเป็นผู้นำในการเข้าไปสัมภาษณ์พูดคุยเรียนรู้จากผู้ติดเชื้อเอชไอวี (แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 6-8 คน) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาดูงาน ขณะเดินทางกลับผู้นำกลุ่มเพื่อนกับกลุ่มตัวอย่างร่วมกันสรุปสาระที่ได้เรียนรู้จากครูชีวิตและจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้้นั้นมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

7. กลุ่มควบคุม ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไข้หวัด 2009

8. หลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรม ผู้นำเพื่อนดำเนินการประเมิน ความรู้ แรงจูงใจ และทักษะในการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Post test) ของกลุ่มตัวอย่าง และความพึงพอใจในการเป็นผู้นำเพื่อน

9. ระยะ 2 เดือน หลังดำเนินโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้นำเพื่อนดำเนินการประเมินความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และพฤติกรรมกำป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (2-month follow up) ทั้ง 2 กลุ่ม พร้อมมอบของที่ระลึกให้กับกลุ่มตัวอย่าง และแจ้งการสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

10. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมโครงการ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หมายเลขใบรับรองโครงการวิจัยที่ COA No. 086/2553 ซึ่งได้พิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมโครงการโดยผู้นำเพื่อนเข้าพบนิสิตที่สนใจเข้าร่วมการวิจัย โดยอธิบายถึงรายละเอียดของโครงการวิจัยอันได้แก่วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ สิทธิของผู้ร่วมวิจัย ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและการป้องกัน เป็นต้น พร้อมเชิญชวนให้นิสิตเข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ การปฏิเสธไม่มีผลใดๆ ต่อนิสิต ข้อมูลทุกอย่างถือเป็นความลับและนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น เฉพาะผู้วิจัยหลักที่เป็นผู้สอนรายวิชาเพศศาสตร์สุขภาพเท่านั้นที่เข้าถึงข้อมูลได้ ผลการวิจัยนำเสนอโดยภาพรวม แบบสอบถามเป็นแบบนิรนามมีเพียงการลงรหัสเพื่อวัตถุประสงค์ของการบันทึกข้อมูลเท่านั้น โดยผู้นำเพื่อนแจกข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยให้กับนิสิต นิสิตที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยให้ลงนามในเอกสารยินยอมอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร หากนิสิตไม่พอใจหรือไม่ต้องการเข้าร่วมการวิจัยจนครบเวลาสามารถบอกเลิกได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผลใดๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพรรณนา เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติ Chi-square หรือ Independent t-test ตามระดับมาตรวัดของตัวแปร
3. ทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมกำป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับโดยผู้นำเพื่อนโดยเปรียบเทียบคะแนนความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และพฤติกรรมกำป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ 2 เดือนหลังการทดลอง ด้วยสถิติ Generalized Estimating Equation (GEE) เนื่องจากข้อมูลมีความสัมพันธ์กันในแต่ละช่วงเวลา (Baseline posttest และ 2 month-follow up)